

Nagyszínpad

- **Ittész Tamás–Lanczkor Gábor: A Lutherek** (ragtime-opera)
A Bartók Plusz Operafesztivál és a Csokonai Színház közös produkciója
ősbemutató
rendező: Gemza Péter

Martin Luther King és felesége, Coretta második gyermekük születésére készülnek, miközben a férfi folyamatosan tiltakozásokat szervez a feketék jogainak védelmében. Egy éjjel King álmot lát, melyben maga Luther, a reformátor jelenik meg előtte. Egyre sűrűsödnek a családdal szembeni fizikai fenyegetések, de King továbbra is az erőszakmentesség híve. Egy memphisi demonstráción épp Kingre vár a tömeg, aki azonban nem érkezik meg, mert agyonlőtték. A túlvilágon King Lutherrel társalog, majd egy dallal üzen feleségének. A földön baptisták és Coretta idézik föl King tanításának krisztusi hitelét. Az opera a hit nevében történő kiállás a mindenkori kisebbségek elnyomása ellen.

- **Szüts Apor: A hallei kirurgus** (opera Szabó Magda emlékére) / **G. F. Händel: Acis és Galatea** (opera)
ősbemutató
rendező: Gemza Péter

A Szabó Magda azonos című rádiójátéka alapján készült *A hallei kirurgus* Georg Friedrich Händel életébe enged képzeletbeli bepillantást. Az alaphelyzet tipikus: a jómódú polgári családban az udvari orvos apa szemében nem kívánatos, hogy fia a zenei pályát válassza. A mű során megismerkedhetünk azokkal a történelmi szereplőkkel, akik valóban meghatározták a zenészóriás életét, s támogatták őt törekvéseiben. Az apának le kell győznie a legnehezebben legyőzhető, önmagát, ha vissza akarja szerezni fia szeretetét.

Az est második felében a korábbi főszereplő, Händel műve csendül fel, amely *Galatea*, a nimfa és Acis, a pásztorfiú szerelmének történetét idézi fel. A pár azonban nem sokáig élvezheti a boldogságot, ugyanis a féltékeny óriás, Polyphemus dühében meggyilkolja Acist. A halhatatlan nimfa Acis testét gyönyörű szökőkúttá változtatja.

A hallei kirurgus ősbemutatójának létrejöttét a Nemzeti Kulturális Alap támogatja.

- **Győri L. János–Győri Katalin: Menekülők** (történelmi dráma)
A reformáció 500. évfordulója alkalmából
ősbemutató
rendező: Visky Andrej

1660-ban, Várad eleste után a váradi deákok Martonfalvi György professzor vezetésével Debrecenbe menekülnek – ezzel válik a Debreceni Kollégium az „ország iskolájává”, s Debrecen „egész Magyarország és Erdélységnek világosító

lámpásává”. A darab a váradiak befogadásának dilemmájáról, illetve a közvélemény által korábban súlyosan félreismert Lippai professzor és Lippainé tragikus sorsáról szól. A török által megsarcolt, kizsigerelt város számára még a megélhetés és saját kollégiumának fenntartása is nagy nehézség, s egy ilyen helyzetben kell a város vezetőinek és a közösség egészének helytállnia, amikor a menekültek befogadásáról van szó. A reformáció 500. évfordulója alkalmából meghirdetett „Aki nem volt méltó e világ” című pályázat [\(link!\)](#) győztes pályaműve sikerrel jeleníti meg Debrecen történetének egy korszakos epizódját, a hitélet és az életforma eme próbatételét, s mindezt azáltal, hogy a makrotörténeti események háttérben bemutatja a közélet és a magánélet feszültségét.

- **W. A. Mozart: A varázsfuvola** (ifjúsági operaelőadás)
vezényel: Somogyi-Tóth Dániel, Szabó Sipos Máté

Mozart legismertebb és legtöbbet játszott operájának ifjúsági változata, amely a felső tagozatos korosztályt szeretné bevezetni az opera világába.

- **Örkény István: Macskajáték** (tragikomédia)
rendező: Szabó K. István

A pesti társbérletben az élet mindennapos bosszúságaival küzdő, de azokat rendszerint legyőző Orbánné és nővére, a Németországban jóval jobb körülmények között élő Giza párbeszédeiből bontakozik ki az a játék, melyet röviden csak úgy hívunk: élet. Orbánné élete pedig maga a küzdelem, ami fárasztó és bosszantó, gyakran kilátástalan és néha megalázó. Ő azonban a társadalom véleményére fittyet hányva kiabál a tejcsarnokosnővel, harcba száll egy kiöregedett operaénekes kegyeiért és lánya rosszállása ellenére sem atallja befestetni a haját. A két testvér eltérő lelki alkata, élethelyzete és világnézete ütközik a beszélgetések során, melyekben a mindennapi történéseket folyton átjárják a fiatalkori emlékek. A *Tóték* mellett a *Macskajáték* a legtöbbet játszott Örkény-darab, valódi színésznői jutalomjáték.

- **Vincenzo Bellini: Norma** (opera)
rendező: Nadine Duffaut

Az egyik legszebb bel canto operaként számon tartott *Norma* címszereplőjét, a druida főpapnőt titkos szerelmi kapcsolat fűzi Pollionéhoz, a római prokonzulhoz, s ezért nem indítja harcra a gallokat a rómaiak ellen. A forróvérű római férfi – bár a hosszú galliai állomásozás alatt két gyermekkel is megajándékozta Normát – már a fiatal papnő, Adalgisa szerelmére vágyik. Norma úgy érzi, megalázottságát csak bűnös szerelméből fogant gyermekei vére moshatja le, de képtelen megölni őket. Megüti a harcra hívó gongot, s a gallok győzelmi áldozatul ajánlják fel az isteneknek Pollionét. A férfi a halálos fenyegetettség ellenére is kitarat fiatal szerelme mellett, s e hajthatatlanság annyira megrendíti Normát, hogy önmagát vádolja árulással. Az asszony önfeláldozása láttán Pollione szerelme újra fellángol, de már mindkettejükre máglyahalál vár.

„Ebben az operában Bellini kétségtelenül elérte tehetségének legmagasabb csúcát. Itt a költemény az antik görög tragédia magaslataiba emelkedik, és ezt a formát Bellini még inkább megnevesíti azáltal, hogy ünnepélyes és impozáns karaktert varázsol mindennek. A szenvedéllyel teli dallamok Bellini melódia-művészetének különösen szép, világos megnyilatkozásai, melyek egy fenséges talajon szárnyalhatnak szabadon, nem holmi homályos csillogással, hanem hatalmas, egységes képbe rendeződve, önkéntelenül is megidézve Gluck világát” – így ír Richard Wagner a *Normáról*, amelyet maga is többször vezényelt.

Bellini, aki 30 évesen már a La Scala ünnepelt szerzője, első sikerei után a neves librettistával, Felice Romanival újabb felkérést kap, amelynek eredménye az 1831-ben bemutatott *Norma*. Romani közös munkáik betetőzéseként nevezte a művet „a leggyönyörűbb rózsának a csokorban”. Ezt az operát tartják a „bel canto” stílus legemblemikusabb darabjának, ahol az énekhang szépsége végtelen dallamokon keresztül tündököl és uralkodik mindennek felett.

A címszerep a szoprán szerepek között az egyik legnehezebb és legsokoldalúbb feladat. Az éteri koloratúráktól a szenvedélyes mélységekig terjedő széles ámbitus technikai követelménye mellett a karakter összetettségének árnyalt megformálása is komoly színészi képességeket kíván. Norma a nő toposza, aki fétis és szent népvezér, élet-halál ura, de aki egyben titkon bűnös szerelmes és anya, esendő, eldobott szerető, maga a lángoló szenvedély és az őrjöngő féltékenység, aki végzetében, bukásában is hű marad mindahhoz, amiért élt. A többi szereplő is – szintén jól meghatározott és hálás művészi feladatot nyújtó karakterével – mind e középpont köré rendeződik. Ezt a felemelően szép operát a Debrecenben már jól ismert Nadine Duffaut rendezésében láthatja a közönség. A címszerepben pedig a kiváló Liszt-díjas művészt, Kolonits Klárát hallhatják újra.

- **A. P. Csehov: Három nővér** (dráma)
rendező: Ilja Bocsarnikovsz

„Moszkvába... Moszkvába... Moszkvába...”

A darabban mindenki boldogtalan, és minden egyes szereplő a boldogságról álmodozik. Moszkváról, mely oly közel van és a szerelemről, amelyet mindenki szeretne megérinteni. Egy valaki van, aki nem álmodozik: Natasa. Ő valós problémákon gondolkodik: család, ház, állás és társadalmi rang. A szenvedő, hat nyelvet tudó emberek „rég életének” már vége. Senkinek nincs erre szüksége. Szerelem? Ha nem tesz boldoggá, nincs rá szükség. Ki tesz jót nekünk? A nővérek, akik a lélekkel törődnek, de nem tesznek semmit, vagy Natasa, akit csak a „földi dolgok” és a családja boldogulása érdekel? Egyik sem és mindenki. Három bájos hölgy, akik belehalnak a kizökkent idejű életükbe... Vagy Natasa, aki teljesen a saját idejét éli... és a közöttük, mellettük és rajtuk kívül álló férfiak... Bárcsak tudnánk... Bárcsak tudnánk... Bárcsak tudnánk...

Az előadás létrejöttét a Nemzeti Kulturális Alap támogatja.

- **Arany János–Gimesi Dóra: Rózsa és Ibolya** (népmese-fantasy)

rendező: Tengely Gábor

Rózsakirály, az emberek uralkodója háborúból tart hazafelé, amikor a tündérek tiltott erdejébe téved. A Tündérr király – életéért cserébe – újszülött fiát kéri. Így kerül Rózsa, az emberfiú Tündérországba cselédnek, ahol felcseperedvén Ibolyába, a Tündérr király lányába lesz szerelmes. Ám a varázstalan embervilág és a mágikus tündérföld ősidők óta szemben áll egymással... Legyőzheti-e egy szerelem az évszázados viszályt? Szerethet-e egy tündérlány egy emberfiút? Kitarthat-e egymás mellett két fiatal, ha az egész világ ellenük fordul?

A shakespeare-i motívumokban bővelkedő magyar népmesének számtalan változata és irodalmi feldolgozása ismert. Arany János elbeszélő költeményben, Arany László Ráadó és Anyicska címmel népmesegyűjteményében, Lakatos Menyhért Angárka és Búsladarfi című meséjében dolgozta fel a fordulatos történetet. A mese színpadi változata a korábbi változatok nyomán született, igazi szélesvásznú, családi produkció.

- **Molnár Ferenc: Játék a kastélyban** (vígjáték)

rendező: Naszlady Éva

A *Játék a kastélyban* elsősorban egy szerelmi történet, melynek gyújtópontjában a látszat és a tartalom, az igazi és a hamis felismerése, a kettő közti dilemma áll, és mindez viharos erővel csap össze Molnár Ferenc vígjátékában. De a néző nem csak egy szórakoztató sikerdarabot kap majd, hanem bepillantást is nyer a darabot létrehozó drámaíró alkotási folyamatába: fricskák, fordulatok, félreértések, szerepjátékok közepette a darab azt is látni engedi, miként csapja be közönségét egy sikerdarabíró.

Turai és Gál sikeres színműírók. Fiatal felfedezettjük és barátjuk, Ádám tehetséges zeneszerző. Annie, Ádám menyasszonya, a szerző-barátok közös, új operettjének primadonnája. Ádám Annie meglepetésére érkezik az olasz kastélyba, azonban a színésznő egykori kedvese, a sármőr színész, Almády társaságában tartózkodik a helyszínen, hogy régi szerelmét „tisztázza”. Szerencsére Ádámot elkísérik barátai, akik a fennálló, kényelmetlen valóságot színdarabba csomagolva próbálják megmásítani és helyreigazítani, hogy megmentse a fiatalok nászát.

Van tehát egy F fiatal Tiszta Fiú és egy Tapasztalt Bölcs, egy Csélcsap Férfi meg egy Édes Huncut Hölgy. A F fiatal Tiszta Fiú mindent akar és tisztán: szerelmet, bizalmat, hűséget, őszinteséget. A Csélcsap Férfi: az Édes Huncutot akarja, csak úgy, csak könnyen és gyorsan, éhesen és buján. Az Édes Huncut pedig: nyugalmat, biztonságot, méltó női helyet egy férfi oldalán. De a múlt, a szokások, mint a slepp, húzódnak utánunk, és akadnak bele mindenbe, visszahúznak, rabul ejtenek. Az egyetlen, ami szabadulást hoz a zűrzavarból: egy fergeteges hazugság. Legalábbis hazugságnak tűnik – de a Tapasztalt Bölcs kezében ez sem más, mint a Szeretet, amely mindent beragyog.

- **Stefo Nantsou–Tom Lycos: Kövek** (ifjúsági előadás)

rendező: Bethlenfalvy Ádám

Vannak olyan barátságok, vannak olyan események, amelyek örökre meghatározzák az embert. A *Kövek* egy ilyen barátság története. A darab két fiú határokat feszegető játékaikról szól, amelyek egyszer csak halálosan komollyá válnak. Abban, hogy tetteik következményével hogyan tudnak megbirkózni, fontos szerepe van a családi és társadalmi háttérnek. Az ausztrál szerzőpáros újsághír alapján írt darabjának több szereplőjét két fiatal színész játssza el, a pörgős, gyors tempójú előadásban fontos szerepet játszik a zene.

A kimondottan általános iskola felső tagozatosokat megszólító színdarab Budapest és Zalaegerszeg után most Debrecenben várja fiatal nézőit.

- **Dunajcsik Mátyás: A szemüveges szirén** (gyermekelőadás)

ősbemutató

rendező: Árkosi Árpád

Volt egyszer egy kislány, aki a világvégi sziget, Szelesszirt világítótornyában élt az édesapjával. Miközben Atlanta édesapja épp a világítótorny-örök sakkbajnokságán játszik rádión keresztül, a kislány tengerre száll, hogy visszajuttasson családjához egy eltévedt sirályfiókat. Az éjszaka közepén kihajózó Atlanta nem sejtheti, hogy a rejtélyes Feketekőhöz vezető úton különös találkozásban lesz része.

Titokzatos madarak, világjáró kísértetek és szerelmes bálnavadászok a hősei Dunajcsik Mátyás rendkívüli atmoszférájú történetének.

- **F. M. Dosztojevszkij: Az idióta** (dráma)

rendező: Sardar Tagirovsky

A szerző műve a világot nyitja ki Miskin herceg jelenlétével az olvasó, a néző számára. Dosztojevszkij alakja egy lencse a világra, mintha a történelem filmjét követnénk ezen a lencsén keresztül. Egy szempont, ami hirtelen hat a többi szempontra. Ez a szempont a mi nézőpontunk. Az író kora s a mi korunk között van egy távolság. Ez a távolság elenyésző méretű, ha az „akkori” történések felé fordítjuk tekintetünket, múltba tekintő távcsövünk lencsén keresztül bebizonyosodhatunk arról, hogy a regény szövege nem áll olyan távol a mi a világunk filmkészítő valóságától. Hiszen az aprólékos bemutatása a helyszíneknek, szereplőknek, a pszichológia finom rezdüléseit felvonultató eszköztár kapcsán arra következtethetünk, hogy a folyamat nagyon figyelmes lekötése az igényes mai film dimenzióját tárja elénk. Ezért is érzem úgy, hogy Dosztojevszkij még sohasem állt olyan közel ahhoz, hogy a színházzal szerződést kössön, mint ma.

A recept nyilvánvalóvá válik az olvasó, a néző, a figyelmes követő számára, hiszen Miskin „krisztusi jósága” a mi idealizált világunk vágya is egyben, nem csupán az „akkori” Oroszorszáé. Az akkori Oroszországban hatalmas fizikai távok voltak, amelyeket nehezen lehetett legyőzni. Ma ezek a távok fizikai értelemben nem léteznek: könnyedén járhatjuk be a világot. Mégis a közöttünk, emberek között lévő távolság bizonyos értelemben egyre nagyobb és nagyobb... Vagyis a külső nehézség belsővé vált. „Minden” elérhető, amiről régebben álmodtak az emberek, de Miskin létezése, létérzése megfoghatatlan most is. Hiába győztük le a fizikai távolságot, a szellemek közötti szakadék hatalmas. De reményt ad mindnyájunknak (nekik a múltból és nekünk most), hogy a fényt megtaláljuk a szövevényes

játszmarendszerben. Hogy képesek lehetünk felismerni saját gátjainkat, akadályainkat, melyeket magunk elé gördítünk észrevétlenül. Hiszen szellemi létünk alapjaiban tartalmazza a gyermeki kíváncsiságot, a játékkedvet, amely nem akar felmorzsolódni a felnőttek sokszor hitetlen és olykor hiteltelen polgári rendszerében. Emiatt a felnőttek, vagyis bizonyos felnőttek tűnő részünk szembesülni kényszerül azzal, hogy a gyermeki fény útjába árnyékokat létrehozó elemeket helyezzen. De mivel vágyunk és azonosulunk ezzel a fényvel olvasás vagy találkozás közben, ezért újra és újra az „eredendő jóság” keresésére indulunk. És ekkor belebotlunk Miskin személyébe, akár a regény szereplői. Elkerülhetetlenül sorsszerűvé válik minden találkozás, miközben még hiszünk abban, hogy képesek vagyunk változtatni az élet menetén. Ez a sorsszerűség-érzet tartja fent az akadály illúzióját, hogy hiába változtatunk. Mégis kénytelenek vagyunk kilépni a kényelmes mátrixból, amikor a herceg leül velünk teázni és beszélgetni.

Horváth Árpád Stúdiószínház

- **Ha álom az élet** (zenés fantázia)

ősbemutató

rendező: Adélaide Pralon

Apja hegedűjének hangjára és anyja négyes táncára születik egy gyermek: Amandine Lucile Aurore Dupin. A kis család szinte idilli boldogsága az apa halálával véget ér, és az ekkor hétéves Aurore az apai nagyanyja és az anyja közti viszály áldozatává válik. Aurore magányából, hit iránti vágyából és az irodalom általi szeretetéből születik meg képzeletbeli barátja, Corambé, aki átsegíti őt a nehéz éveken. Aztán a kislányból apáca lesz, majd feleség, anya, végül független nő. Regényt, levelet, naplót ír, szeretőt tart, fest, zenét szerez, bábokat készít, az öngyilkosság gondolatával játszadozik, fordít, gyermekeit neveli. Megír más és megírja magát. Sokoldalú, mintegy állandó mozgásban és átalakulásban lévő, lehengerlő jelenség. Pusztán praktikus okokból: nő férfiruhában. George Sand, kinek élete egy megálmodott álom.

- **Bohumil Hrabal: Házimurik** (monodráma)

ősbemutató

rendező: Téri Sándor

Hrabal ezúttal a felesége szemével látja-láttatja önmagát, megismerkedésük történetét és azt a sokszínű környezetet, amelyben sorstársaikkal együtt életüket próbálják újratekinteni. Eliška nagypolgári családból származó leány, aki a háború utáni kitelepítéskor mindent és mindenkit elveszített. Hrabal tehetős polgárcsalád fia, aki jogi doktorátusával önkéntes proletárrá züllött, és számúzve magát az elviselhetetlenné vált, komfortos családi fészekből, megteremti magának a műveiből már jól ismert hrabali világot. Röögös az út, amelyet Pipszi a minden kötöttségtől menekülő doktorral végigjár, de amelyen megadatott számukra a létezés öröme és a kis dolgok nagy szeretete.

„Meggzállta a rémület, félrebeszél, annyira meg van ijedve attól, hogy pénteken megtörténik... mintha azon a napon operációra kellene mennie... a munkahelyén

három nap szabadságot kért, bejelentette, hogy haláleset történt a családban... kocsmáról kocsmára jár... borzasztóan gyáva, fél minden döntéstől, semmiről se tud határozni, rám hagyja, hogy én döntsem el azt is, hova menjünk, mit együnk, hogy ne kelljen felelősséget vállalnia a rossz döntésért, mindent másokra hárít... nem néz a szemembe, csak egy-egy félénk pillantást vet rám, aztán elfordítja a szemét és csak a földet nézi, pirul és szégyelli magát, mint egy kisasszony...”

- **Eric-Emmanuel Schmitt: Oszkár és Rózsa mami** (egy élet története)
rendező: Tengely Gábor

Vannak találkozások, melyek akár a halál küszöbén is fordulópontot jelentenek – az életben. A leukémiás Oszkár a kórházi ágyon fekvve találkozik a titokzatos Rózsa mamival, aki humorral és játékkal tölti meg kisleány napjait. Ő ugyanis az egyetlen, akit nem riaszt a halál közelsége. Tizenkét napot töltenek együtt, és ez alatt mindent megtesznek, hogy Oszkár elégedetten fejezhesse be az életét. Eljátsszák, hogy Oszkár a megismerkedésük napján született, és attól kezdve minden napja tíz évet ér. A kisleány tíz szívmengető találkozásokkal és mindennapi csodákkal – kamaszkori szerelemmel, házassággal, családi élettel és végül az öregséggel – teli napról mesél a Jóistennek írt leveleiben.

- **Boris Vian: Tajtékos napok** (szürReality)
rendező: Mészáros Tibor

Boris Vian majdnem hétköznapi szerelmi történetként jellemezte regényét, melyben egy fiú szerelmes lesz egy lányba, feleségül veszi, de a lány megbetegszik, majd meghal, és a fiú sem éli sokkal túl. Persze itt Vian nem állt meg, hiszen szereplői szerelmébe belelűktetett az őket körülvevő világ, s ezt a lűktetést tárja, varázsolja elénk művében, csodásan sajátos, szürreális álmodó álmodva hősei köré, a fahéjillatú rózsaszín felhőn át a mosolyt-facsaróan groteszk temetésig. A titok tán abban rejlik, hogy ez a kitalált, s mégis fájóan ismerős, elvont világ még hangsúlyosabbá teszi az egyszerűen szerelmesnek lenni vágyó fiatalok kálváriáját, mely egyszerre útkereső és beletörődő, magasztos és lesújtóan megható. Az előadás ezt a varázslatosan egyszerű és szövevényesen bonyolult világot idézi meg, s Vian bolondos víziói mentén teremt egy sajátos miliőt, hogy elmesélje az elmesélhetetlent.

- **Andri Snaer Magnason: A kékbolygó története** (osztálytermi színházi nevelési előadás)
ősbemutató
rendező: Madák Zsuzsanna

Létezik a világban egy bolygó, ahol csak gyermekek élnek. Mindannyiuk szívében egy mérhetetlen mély kút lakozik, amely tele van fiatalsággal, ezért sosem nőnek fel. A bolygó természeti kincsekben igen gazdag. Felszínét óceánok és szigetek borítják. A gyerekek együtt élnek a különféle állatokkal, amelyeknek a sűrű erdők, a mély tengerek és a homokos partok adnak otthont. Színes halakkal úsznak a türkiz vizekben. Megtanulták, hogyan kerüljék el a medvék és a hiénák útját. Akad, aki

megérti a madarak énekét. Élelemben sincs hiányuk. Ki bunkósbottal fókákra vadászik, ki pedig hálóval fogja be a denevéreket, hogy húsból készítsen vacsorát. A bolygó legizgalmasabb eseménye a lepkevonulás. A pillangók évente egyszer felébrednek a barlangjukban, és lebegve kergetik a Napot végig a bolygó körül, amíg vissza nem érnek a sziklaüregbe, ahol újra elalszanak. Ilyenkor egy napig pillangókkal van tele a világ.

Így élnek a gyermekek évszázadok, sőt talán évezredek óta. Azonban egyszer csak becsapódik egy űrhajó. A kékbolygóra egy felnőtt érkezik: Csillagvándorossy Vilmos, aki teljesen új fejezetet nyit a bolygó és lakói életében.

Az előadás a Csokonai Ifjúsági Program (CSIP) része, amelyről ide kattintva olvashat bővebben.

Az előadást kifejezetten egy osztály számára ajánljuk.
Korosztály: 8-10 év (általános iskola 3-4. osztály)

Műsoron marad

- **Szörényi-Bródy-Sarkadi-Ivánka: Kőműves Kelemen** (rockballada)
- **Robert Thomas: Nyolc nő** (bűnügyi vígjáték)
- **Yasmina Reza: Művészet** (szatíra)
- **Alexandre de la Patellière–Matthieu Delaporte: Hogyan nevezzetek?** (vígjáték)
- **Vecsei H. Miklós: Kinek az ég alatt már senkije sincsen** (ifjúsági előadás)
- **David Pownall: Mesterkurzus** (szatíra)

- **Verona, 1301** (osztálytermi színházi nevelési előadás)
- **Jeruzsálem** (osztálytermi színházi nevelési előadás)